

سەرۆكى كوردستانى دگەل شاھىكەرپىت نەورۇزى ل دەقەرا ئامپىدىي ۋە ھىندەك داخازى

■ غەبىلە مەھەبەت بامەرىك

ئەقسالە سەرۆكى دەقەرا كوردستانى دگەرمەگەرما شەھىيانىت نەقرۇزىدا گەرىپانەك كره دەقەرا دەھۆكى، لىسى جھا پىشكدارى شاھىكەرپىت نەقرۇزى بوو دكەلىژانا شاھىگىرپاندىدا ۋە ئىك ژوان دەقەرا ژى، ئامپىدىي بوو، جھى ئازرىنا كىنا شۆرەشى تىدا ھەر ژكەفندا ھەتا تۆكە ژى ھەر يا لىسەروى دەوسى دچىت. جھى دلخۇشىبوو كۆ سەرۆك سەرەدانا دەقەرى دكەت ۋە دگەل خەلكى دەقەرى پوینتەخارى، بەلىپا دەقەر يا پىتقى پوینتەنەكا درىژە ۋە لىسەر خالىت جھىپویتەپىكرنى پراوھستىت.

سەرۆكى دلخۇشیا خۇ دياركر بەلكەفتنا پىشكدارىكرنا وى دگەل خەلكى دەقەرى ۋە سۆپاسیا وانكر لىسەر راوھستانا وان بەرامبەرى ھىزىت تركيا شۇقىتىنى يا كەمالىستى ۋە بىوگنانىت- ئەردۇغانىستى (كەمبىوگنانىستى) ۋە سەرۆكى گۆتى: ئەم چ جارا ژ كەسى ناترسىن ژىلى خۇدئ ھىندى مە پىت ۋەكى ھەو ھەبن. ئەم دئ بەرھنگارى ھەر كەسەكى ،ھەكۆ دل تىھەبىت دەستدرىژىي بىكەتە سەر ۋەلات ۋە دەستقەھاتىت مە .

سەرۆكى بەاگران: پىشتى شىكەستنا تركىت كەمبىوگنانىستى ۋە زفرىنا وان بىسەرشۆرىقە، سەرەدانا تە ئاقرىپىكە گەلەكا باشبوو بۇ دكە ل خەلكى دەقەرى، ژمەژى دياركرىنىئە ئەشان سەرەدانىت ھۇسا پەكە دىرۆكى يا ھەى. ئەو بوو دەسەردەمى ئۆسمانىادا شىخ

غەبەدوسەلامى بارزانى بەھارىكاريا تەكلىپت نەخشەبەندى ل دەقەرا بەھدىنا كرمانجى ئاخف داخازا ھىندەك ھەقىت مللەتىنىي ژ ئىستانى كرىبوون. ل سالا ۱۹۰۲ شىخ غەبەدوسەلام ھاتىبوو ئامپىدىي ل مالا مەفتىي وپرى بەرھەقبوونا بەردەفكى تەكلى نەخشەبەندى ل بامەرىي بەرھەفيا شاخپەنەكى دگەل ئۆسمانىا گىنگەشەكرىبوو، ل دوىف نقىسنا تەپى ھىژا بەردەفكى تەكلى بامەرىي دگەل قى دىتنى يى نىنگەتىقبوو. ۋە ئەقە ياھاتىە پەژراندن دپرتوكا : نەخشەبەندى ۋە بزاقا رىزگارخاوازا كوردىنىي نقىسنا“ پىرەش.

سەرۆكى خۇشتقى: بىخش تۆ ژمە پىتر يى پىئاگەھى بەرى ھەلبوونا ئىكەمىن چراپى شۆرەشا ئىلوئى بارزانىي مەزن ھاتىبوو گەرىپانەك ل دەقەرى كرىبوو ۋە خەلكى دەقەرى پىترىيا وان بىبوونە قۇلپا پىشتا بارزانى ۋە ب ھەمى ئامىرىت بەرەقانىي ۋە شەرى ھەر ژ گۇپالى ۋە داسكى ۋە جفتى ۋە چ چەكى دەستدا ھەى بەرھنگارى دۆژمى بىبوون. ئەقە بۇ پىرو دۆھى ۋە ئەقرۇزى مىناكىت تەنگافىي ۋە دەھوارھاتنى ۋە پىشتەقانىي پىت ھەين ۋە ژبەر قى پراوھستانا خەلكى دەقەرى ۋە چافسۇرىاوان بۇ پاراستنا پارتى ۋە رىبازا بارزانى دەقەرا كرمانجى ئاخفا ھاتەخرامەتكرن بىزىقەبىرىنى ۋە قەبىرىنى ژ بارژىرىنى(مدنىە) دەما ل سالا ۱۹۶۹ئى دەۆكى كرىپە پارىژگە ۋە پايتەختا كرمانجى ئاخفا (موىسل) ژ

مە ۋە كوردىنىي دزى. ھىشتا پىتر شىنگال ۋە تەلەغفر ۋە زومار شىخان ۋە ئاكرى ژى كرىپە نەختى قى دزىنى. ئەزىمانى كوردى (كرمانجى) بەرىپەندكر ۋە رىتەدايى دىخاندنگەھادا بەپىتەخاندن ۋە ھەر ھىنگى ژى سۇرانى ل خاندنگەھىت ھەقلىرى ۋە سلېمانىي دەھاتەخاندن. ھىژايى سەرۆك: نۆكە ژى ژبەر گۆتنىت ھەوھەپىن ھىژا پىن كوردستان ۋە كوردپەرىسىي ۋە بېھانەيا ھىندە كوردىت ناقى وان كاركەر، سەررىت كورد(كەمبىوگنانىستى) قىا ئە ۋە ئالاي ھوین پىت ھىژا ل بن ھاتىنە دونىايى ل سەر چىپاىت كوردستانى شەرما وى بىبەنەقە. خەلكى دەقەرى ژ بۇ پاراستنا سەرەقن(رادە) يا خۇ، كۆ دكەسىنىا ھەوھەپىت ھىژادا دىبىنىت چوونە بەرسىنگى دۆژمى ۋە ھىقىىت وان بۇ كرنە كاپىس.

سەرۆكى ھىژا: ل سىرانگەھا نەقرۇزى يا دەقەرا زاخۇ، پىشتى گۆتتا ھەو ھەپىن ھىژا،(بلا بەس خوینا كوردا بەپىتەرىتن)، ئەز باوھردكەم كۆ ل ھەمى كۆنجىت كوردستانى خەلكى كورد سۆپاسيا تە دكەت. بەلى ھىژايى سەرۆك قامشلى ۋە ئامەد ۋە مۆش ۋە وان بگۆتنىت ھۇسا دىشارىپىن ۋە دىنە شەپگەھى شلاپەيا راپوئى ۋە بەرسىنگرتنى. ئەژى نەشىم نەبىژم سۆپاس. بەلى سەرۆكى ھىژا: ئەو مرۆقنىت ھوینىت ھىژا ۋە ئەو بقى بەندى پىقەگرىداى ب كرمانجى دجەنابى ھەوھەپىن ھىژا دگەن. ئەقى ژى ئەگەرىت خۇ پىت ھەين.

قېچا ھىقىا مە ژ سەرۆكى كوردستانى ئەوھ. بەرىپەندكرنا خاندنا

ئەزىمانى كرمانجى ل خاندنگەھىت دەقەرا كرمانجى ئاخفا، بەرىپەندە كەت. چۆنكى بىدادىپە(غىر عادل) كرمانجى ئاخف مەتالى قەگرتنا درىا بن وبەرىپەندكرنا ئەزىمانى وان، سەخمەراتى زىمانى ستانده رد. ھەرچەندە چ مفاىت تەكتىكى ۋە ستراتىجىك ژى تىدا نىپن. نەشىت بىپىتە پىرۇژى ستراتىجىي ئىكگرتنا مللەتىنىي ۋە بەرۆقارنى قى چەندى چىدبىت بىپىتە ئەگەرا ژىقەبۆنەكا پىترس، چۆنكى پىترى ۶۰٪ ژ مللەتى كورد كرمانجى ئاخفن. ل چ جھا ژى نەروىدايە ئەزىمانى پىترىا مللەتى پىدئاخفن بەپىتەبەرىپەندكرن: ژىلى ھىندەك مىناكىت كىم پىت مللەتىت تەپەسەركى ژ لايى مللەتەكى دى يى بىانىقە، ۋەكى جەزائىرى ۋە فرەنسىا. كادركى نقىسىنگەھا سىياسى يا پارتى دسىمىنارەكا پا؟تاكىدا گۆتى (من بەو زىمانەى قسەدەكەم كە بارزانى نەمر ئەمرى بۇ من پىي نۆسبوو). ئەقە وئ چەندى ناگەھىنىت كۆ بارزانىي نەمر) ئەمر) پىت پارتى ب كرمانجى بەرىپەندكرىنە ۋە نقىسىنە، چۆنكى فرەمانىت بارزانى بۇ دەقەرا بەھدىنا ۋە سەرۆقلىت بارزانى ل دەقەرا بەھدىنا بكرمانجى دەھاتن. ب قى لۆجىكى ژى ئەم دىشپىن بىپىژىن پىدقىبە سەرەدەرىا ۋەك ئىك ھەبىت. چۆنكى بارزانى بچاقەكى ۋەكى ئىك ھەمىا دىپىرى. بلا ھەقلىرى ۋە سلېمانىي بوى ئەزىمانى بخوینن ۋە پەپىقن ئەوئ بارزانى بۇ كاغەزك پى نقىسى ۋە ئەم ژى دى ب ئەزىمانى بارزانىي مەزن ل گەرا خۇيا بەھدىنا، ل دەستپىكا شۆرەشا ئىلوئى دگەل خەلكى دەقەرا كرمانجى ئاخفا پى پەقى، خوینن ۋە نقىسىن. بلا ئاخفتنا ئاكنجىت رقىنىت بارزانى بىپىتە ئەزىمانى ستاندهرد يى كوردستانى دا سەيدايى نقىسىنگەھا سىياسى يا

(پ.د.ك) ب ئەزىمانى بارزانىي نەمر، بابى كۆردىنىي، بارزانىزىمى ب ساخلىمى ۋە بىختە بەلاقكەت ۋە پىشپىختىت. ھەرۋەكى عەرەبا ئەزىمانى قۆرەپىشيا كرىپە ئەزىمانى رەسمى يى مللەتى عەرەبا، چۆنكى ئەو ئەزىمانى قۆرئانى ۋە مەھەمد پىغەمبەرى(صلى اللہ علیہ و سلم) بوو، باشترىن ۋەفادارى بۇ بارزانى ۋە بارزانىزىمى ئەو چۆنكى ھەكە ئەو ئەزىمان نەمىنىت پىشپىختىستا سەرھزر(نقرىبە) يا بارزانى بۇ كۆردىنىي دى گەفیت مەزن ل سەر پەيدابن.

سەرۆكى ھىژا: رىكى بدەنە مەژى، ئەم ئەو ئەزىمانى بارزانى پى دگەل خەلكى دەقەرا كرمانجى ئاخفا پەقى بىي كۆ كرمانجىي كۆكۆرۈمە بكەت، ل دەستپىكا شۆرەشا ئىلوئى بپارىژىن پىشپىختىن، بىرەھە ۋە بەردەستكرنا پىقەھاتنىت ماددى ۋە تەكنىكى، ئەو ژى بقەكرنا دوو كەنالىت عەسمانى ب ئەزىمانى كوردى يا كرمانجى ئىك بۇ پىرۇگرامىت سىياسى ۋە ئابوورى ۋە درافى ۋە پىقەبەرى ۋە زانىنى. يى دژى بۇ زانىنىت ئەزىمان ۋە جفاك ۋە دىرۆكى، ئەقە گەلەكى فرە ھەبىت دا:

۱- دا دەقەر بازىت پىشكەفتنى بھاقىزىت دەدراقتى نافرېدا ۋە ھەرۋەسا كادركى مشە پەيدابىت دا دوختى تەنگافىدا بکەفیتە قادا خەباتى، چۆنكى پویدانىت سىياسى دجھى ئەم تىدادرىن دگەرمەن ۋە يى لەزىدكەن ۋە ھەكە ئەم قىگافى خۇ بەرھەقنەكەين ھىنگى قىراناگەھىن، جەنابى ھەو ھەى ھىژا باش دزانن كۆ دەقەرا كرمانجى ئاخفا ل ژىرىا كوردستانى تۇخىبىت ھەرچار پارچىت كوردستانى لى كۆمدىن.

۲- ھەرۋەسا ھۇمارەكا گەلەك شاگردەيا يا ھەى ۋە ھەبوونا كەنالكى ھوكرنى (تعلیم) دى گەلەك

ھارىكاريا پىشقەبرن ۋە بلىندكرنا پىقەھاتنىت تاشاندن (تربىيە) ۋە ھوكرنا شاگردىت خاندنى كەت. قەكرنا كەنالكى بۇ ئۆلدارىت دەقەرى ژ بسۆرمانا ۋە ئىزىدىا ۋە قەلا دا ئەقە كەنالكى گىانى قىانى ۋە براىبىنى يى ھەرسى ئۇلا نىشا خەلكى بدەت ۋە ھزىرەوشى (پقافە) ھەكا پىقەژىنا ئاشتىانە بکەتە كۆلتۆر ۋە دژىانا پۆژانەدا ئاكنجىكەت.

قەكرنا دوو زانىنگەھا(جامە)، ئىك بۇ زانىنىت ئەزىمانى كرمانجى ۋە ئەزىمانىت دى پىت دەقەرى، ۋەكى فەلانىي ۋە ھەرۋەسا قەخاندنا (دراسە) زاراقتى دى پىت كوردى. زانىنگەھا دژى بۇ قەخاندنىت دەستكارى (تصنیع) ۋە ئىنقۇرماتىك ۋە تەكنۆلۇجىا يا سەردەم. دقى بىافىدا مرۆق دىت مفاى ژ كادرى دەولەتت پىشكەتى ۋە رگرىت.

شىنگال ۋە ئاكرى ژى بکەنە پارىژگە ، چۆنكى پارىژگەھا دەۆكى مەودايەكى رىقەبەرىي ژ پىچىبوونىت خۇ مەزنىرى يى ھەى.

سەرۆكى ھىژا: پىشكدارىكرنا ئىزىدىا ۋە قەلا يا ژ پاستا د حكومەتا دەقەرىدا ۋە ھەرۋەسا كرمانجى ئاخفا ژى دى شىنسىتى دادىي (عدالە) گەلەك مكمۆكەت. ۋەكى مىناك“ فەلەكى دەۆكى ۋە ئىزىدەكى باعدەرى بلا ھۆستايىت سىياسەتا قى دەقەرى ھەلبىژىن ئىك بۇ ۋەزارەتا تاشاندن ۋە ھوكرنى(التربىيە ۋە التعلیم) ۋە يى دژى بۇ ۋەزارەتا ھوكرنا بلىند ۋە ل دوىقچوونا زانىنى (التعلیم العالى ۋە البچپ العلمى) ، چۆنكى قانا ژى ھەقى ھەى براستى شوپىنوارىت وان د پىشقەبىرنا دەقەرىدا چىپىن.

سەرۆكى ھىژا سۆپاس بۇ سىنگى تە يى بەرھەرھ بۇ گازندىت خەلكى ھەو ھەپىن ھىژا.

۲۰۰۸/۴/۲